

Apostlenes Gerninger: Om synedriets forsøg på at standse den kristne mission

"Apostlenes Gerninger" er forfattet af den samme forfatter som Lukasevangeliet. De to skrifter forfatter er ukendt, men tilskrives ifølge den kristne tradition Lukas, som Paulus i sine breve omtaler som læge og sin medarbejder. "Apostlenes gerninger" dateres til omkring år 95 og indeholder en række beretninger om apostlene (udsendingene) – dvs. de første kristne missionærer, der efter Jesu død påtog sig udbredelsen af det kristne budskab.

Forholdet mellem kristne og jøder var som udgangspunkt i det 1. århundrede e.Kr. anstrengt. Jøder anså de første kristne, der oprindeligt selv var jøder, for at være blasfemikere, der lod hånt om Guds lov og derfor var hjemfaldne til hårde straffe. Omvendt anså kristne jøderne for at være hovedansvarlige for Jesu død – og fortabte og bortvendte fra Gud, da de afviste Guds forkyndelse og lære. Det var derfor en kristen pligt gennem forkyndelse at forsøge at omvende jøder. Dette medførte flere sammenstød mellem jøder og kristne samt at forskellige jødiske myndigheder eller grupperinger igangsatte forfølgelser af de kristne.

Ifølge "Apostlenes Gerninger" var især apostlene Peter og Johannes i den tidligste tid aktive som missionærer i Jerusalem, hvor de ligeledes helbredte syge. Deres forkyndelse vakte dog angiveligt de jødiske myndigheders uvilje.

[Kapitel 2:] [...] 42. De [medlemmerne af den kristne menighed i Jerusalem] holdt fast ved apostlenes lære og fællesskabet, ved brødets brydelse¹ og ved bønnerne. 43. Hver og én blev grebet af frygt,² og der skete mange undere og tegn ved apostlene. 44. Men alle de troende var sammen, og de var fælles om alt. 45. De solgte deres ejendom og ejendele og delte det ud til alle efter enhvers behov. 46. De kom i enighed i templet hver dag; hjemme brød de brødet og spiste sammen, og jublende og oprigtige af hjertet 47. priste de Gud og havde hele folkets yndest. Og Herren føjede hver dag nogle til, som blev frelst. [...]

[Kapitel 4:] 1. Mens de [Peter og Johannes] talte til folket, kom præsterne og tempelvagtens anfører og saddukæerne³ hen til dem. 2. De var fortørnede over, at de underviste folket og i Jesus forkyndte opstandelsen fra de døde. 3. De lod dem anholde og sætte i arrest til næste dag, for det var allerede aften. 4. Men mange af dem, som havde hørt ordet, kom til tro, og tallet på mændene nåede op omkring fem tusind.

5. Den næste dag samledes folkets ledere, de ældste og skriftkloge i Jerusalem,⁴ 6. ypperstepræsten Annas, Kajfas, Johannes og Alexander⁵ og de andre af ypperstepræstelig slægt. 7. De hentede Peter og Johannes ind og spurgte dem: "Med hvilken magt og i hvilket navn har I gjort dette?" [...] [Det fortælles herefter, at Peter og Johannes forsvarede Jesus og deres forkyndelse.]

¹ Brødets brydelse: dvs. nadveren

² Frygt: dvs. ærefrygt over for det guddommelige, ikke skræk

³ Saddukæerne: en jødisk gruppe, der især bestod af præster og folk med tilknytning til templet i Jerusalem.

⁴ Der er her tale om et møde i synedriet, dvs. det jødiske råd, der med romernes billigelse bl.a. kunne foretage afgørelser m.h.t. religiøse anliggender.

⁵ Annas var ypperstepræst år 6-15 e.Kr., men spillede efter sin embedstid fortsat en stor rolle, idet medlemmer af hans familie efterfulgte ham i embedet. Annas' sigersøn Kajfas var ypperstepræst 18-36 e.Kr. Johannes og Alexander er ukendte personer.

13. Men da de [medlemmerne af rådet] så Peters og Johannes' frimodighed og blev klar over, at de var jævne og ulærde mænd, undrede de sig; de vidste, at de havde været sammen med Jesus, 14. og da de så den helbredte mand,⁶ der stod sammen med dem, kunne de ikke tage til genmæle. 15. De befalede dem at forlade rådssalen og rådspurgte så hinanden: 16. "Hvad skal
5 vi gøre med disse mennesker? For at der er sket et tydeligt tegn ved dem, er åbenbart for alle dem, der bor i Jerusalem, og det kan vi ikke benægte. 17. Men for at det ikke skal brede sig endnu mere i folket, så lad os true dem til ikke mere at tale til nogen i dette navn."

18. De kaldte dem igen ind og forbød dem overhovedet at forkynde eller undervise i Jesu navn. 19. Men Peter og Johannes svarede: "Døm selv, om det er rigtigt over for Gud at adlyde jer mere
10 end ham; 20. men vi kan ikke lade være at tale om, hvad vi har set og hørt." 21. De truede dem igen og lod dem så gå, da de på grund af folkets holdning ikke kunne finde ud af, hvordan de skulle straffe dem. [...]

32. Hele skaren af troende var ét i hjerte og sind, og ikke én kaldte noget af sin ejendom for sit eget, men de var fælles om alt. 33. Med stor kraft aflagde apostlene vidnesbyrd om Herren Jesu opstandelse, og alle nød de stor yndest. 34. Der var da heller ikke nogen nødlidende iblandt dem, for de, som ejede jord eller huse, solgte dem og kom med de penge, de fik ind, 35. og lagde dem for apostlenes fødder; pengene blev så fordelt til hver enkelt efter behov. 36. Josef, en le-
15 vit,⁷ der stammede fra Cypern, og som af apostlene fik tilnavnet Barnabas – det betyder Trøstens søn – 37. solgte en mark, han havde, og kom med pengene og lagde dem for apostlenes
20 fødder.⁸

[Kapitel 5:] [...] 12. Ved apostlenes hænder skete der mange tegn og undere blandt folket. Og alle holdt de i enighed til i Salomos søjlegang.⁹ 13. Ingen af de andre turde slutte sig til dem, men folket værdsatte dem meget. 14. Dog fjødes der stadig flere og flere til, som troede på
25 Herren, mænd og kvinder i stort tal. [...]

17. Da trådte ypperstepræsten frem sammen med alle dem, der var på hans side, det vil sige saddukæernes parti, brændende af iver, 18. og de lod apostlene anholde og sætte i offentlig forvaring. [...]

[*Det fortælles herefter, at det med Guds hjælp lykkes apostlene at flygte fra fængslet og at de straks herefter atter missionerer offentligt på tempelpladsen*]. Så gik anføreren sammen med vagtmandskabet hen og hentede dem, dog uden at bruge magt, for de frygtede, at folket skulle møde dem med stenkast. 27. Da de havde hentet dem, fremstillede de dem i Rådet, og ypperstepræsten tog dem i forhør 28. og sagde: "Vi har udtrykkeligt forbudt jer at undervise i dette navn, og alligevel har I fyldt Jerusalem med jeres lære og vil bringe denne mands blod over os."
35 29. Peter og apostlene svarede: "Man bør adlyde Gud mere end mennesker. 30. Vore fædres Gud har oprejst Jesus, som I dræbte ved at hænge ham på et træ. 31. Ham har Gud ophøjet til fyrste og frelser ved sin højre hånd for at give Israel omvendelse og syndsforladelse. 32. Og vi er vidner om dette, vi og Helligånden, som Gud har givet dem, der adlyder ham."

⁶ Ifølge *Apostlenes Gerninger* (3,1-11) havde Peter i forbindelse med sin forkyndelse helbredt en lam.

⁷ *Levit*: jødisk slægt, der ifølge traditionen var knyttet til gudstjenesten i templet.

⁸ Barnabas kom senere sammen med Paulus til at spille en afgørende rolle i forbindelse med hedningemissionen.

⁹ *Salomos søjlegang*: søjlegang beliggende ved tempelområdet i Jerusalem

33. Da de hørte det, blev de rasende og ville dræbe dem. 34. Men så rejste en lovlærer sig i Rådet, en farisæer,¹⁰ der hed Gamaliel,¹¹ og som var anset i hele folket. Han befalede, at mændene skulle føres udenfor et øjeblik. 35. Så sagde han til de andre: "Israelitter! Tag jer i agt for, hvad I er ved at gøre med disse mænd. 36. [...] 38. I denne sag siger jeg jer: Hold jer fra disse mennesker og lad dem gå! For hvis dette er menneskers vilje eller værk, falder det fra hinanden, 39. men er det fra Gud, kan I ikke fælde dem; kom ikke til at stå som mennesker, der kæmper mod Gud." De fulgte hans råd 40. og kaldte apostlene ind, lod dem piske og forbød dem at tale i Jesu navn og løslod dem. 41. De forlod så rådssalen, glade fordi de var blevet anset for værdige til at blive vanæret for Jesu navns skyld. 42. Både i templet og hjemme fortsatte de hver dag med at undervise og forkynde, at Jesus er den Salvede.¹²

Uddraget fra Bibelen er fra den autoriserede danske oversættelse, © Det Danske Bibelselskab 1992.

¹⁰ *Farisæerne*: jødisk religiøs gruppering med stor indflydelse i det 1. århundrede. Farisæerne lagde bl.a. stor vægt på overholdelsen af den jødiske lovs (Torahens) renhedsforskrifter.

¹¹ *Gamaliel*: En af de mest fremtrædende rabbinere i det 1. århundrede. *Apostlenes Gerninger* omtaler ham ligeledes som Paulus' lærer (22,3).

¹² *Den Salvede*: dvs. Messias (Kristus).